

Projev

Jeho Excelence prezidenta Portugalské republiky
při jeho přijetí na Karlově univerzitě

Praha 16. 4. 2010

Vaše Magnificence pane rektore,
Spectabilis paní proděkanko,
vážené vedení portugalského oddělení,
vážení členové akademické obce,
dámy a pánové,

děkuji Vám, Vaše Magnificence pane rektore, vážená paní doktorko Šárko Grauová, za Vaše slova, která na mne hluboce zapůsobila, a za příležitost setkat se s českými studenty portugalštiny, které se mi dostalo.

Pozvání k návštěvě Karlovy univerzity, jedné z nejstarších a nejprestižnějších evropských univerzit, jsem přijal s velkým potěšením.

Historie této univerzity je dobrým příkladem toho, jak hluboko do minulosti sahají kulturní vztahy mezi našimi zeměmi. Z písemných pramenů totiž vyplývá, že již koncem šestnáctého století a začátkem století sedmnáctého zde vyučoval kanonické právo Portugalec Bento Pinhel.

V návaznosti na tuto tradici Karlova univerzita výrazným způsobem přispívá k šíření portugalského jazyka a kultury v České republice, a to prostřednictvím lektorátu a Centra portugalského jazyka.

Za toto úsilí, jež bylo velmi úspěšné, do značné míry vděčíme osobnímu nasazení a snaze Vás, pane rektore, a všech těch, kteří se na něm svou každodenní prací podílejí, na prvním místě vedení portugalského oddělení. Všem chci vyjádřit své hluboké uznání a povzbudit je do budoucna.

Spolupráce na úrovni univerzit, jejímž příkladem je zdejší lektorát portugalského jazyka, má konkrétní výsledky také v Portugalsku, jak vyplývá ze smlouvy o spolupráci podepsané mezi Karlovou univerzitou a Lisabonskou univerzitou, na jejímž základě byl na Lisabonské univerzitě zřízen lektorát českého jazyka.

Součástí delegace, která mě doprovází, je také Jeho Magnificence rektor Lisabonské univerzity a lektorka, která na této univerzitě vyučuje český jazyk. Jejich přítomnost je důkazem významu, který přikládám prohlubování spolupráce mezi univerzitami jako hlavnímu faktoru rozvíjení vzájemného poznání a sbližování národů.

Doprovází nás rovněž Její Excelence paní velvyslankyně České republiky v Portugalsku, která je díky vynikající znalosti portugalského jazyka součástí rychle rostoucí skupiny, u jejíhož zrodu jsem stál – skupiny portugalsky mluvících velvyslanců.

Nyní bych chtěl Vaši Magnificenci požádat o svolení přejít do portugalštiny a vřele pozdravit studenty, kteří se věnují studiu portugalštiny.

V první řadě Vám chci poblahopřát k Vašemu výběru.

Portugalsky dnes mluví přes 250 milionů lidí na pěti kontinentech. Portugalština je třetí evropský jazyk s nejvyšším počtem mluvčích na světě a – v závislosti na použitých kritériích – pátý nebo šestý světový jazyk, což jasně potvrzuje její mezinárodní význam.

Podle nejnovějších hodnocení je portugalština také jedním z nejvíce expandujících jazyků díky silnému demografickému růstu v zemích a oblastech, kde je dorozumívacím prostředkem a předmětem rostoucího zájmu všech, kdo ji používají jako cizí jazyk. Podle odhadů odborníků do roku 2050 stoupne počet lidí mluvících portugalsky v zemích, kde je portugalština úředním jazykem, na 335 milionů, k čemuž bude ještě třeba připočítat všechny, kdo jako Vy mluví portugalsky jako cizím jazykem.

Znalost portugalského jazyka představuje obrovský přínos, neboť přispívá k navazování kontaktů s početnou skupinou národů, zemí a oblastí geograficky vzdálených a kulturně odlišných.

Portugalština je však také velmi důležitou devizou do profesního života, protože usnadňuje kontakt se zeměmi, které zaznamenávají významný hospodářský růst a jež se prosazují jako přední regionální a mezinárodní hráči, jako například Brazílie, Angola a také Mosambik.

Znalost portugalštiny tedy otevírá dveře k novým obchodním příležitostem a k profesnímu postupu, což je obzvlášť zřetelné v zemích, jako je například Čína, kde nedávné průzkumy ukázaly, že portugalština je pro studenty cizích jazyků zárukou okamžitého pracovního uplatnění.

Portugalština je však také jazykem, který se čím dál tím víc prosazuje v moderních komunikačních sítích. Kupříkladu, mezi lety 2000 až 2009 stoupl počet uživatelů portugalštiny na internetu o 864 procent a portugalština je již třetím nejužívanějším jazykem v komunitní síti Twitter hned po angličtině a japonštině.

Propagace a šíření portugalského jazyka je jedním z obecných cílů vytyčených ve stanovách Společenství portugalsky mluvících zemí, SPMZ, organizace, o které již mnozí z Vás slyšeli a jež sdružuje osm svrchovaných států v Evropě, Africe, Latinské Americe a Asii, v nichž je portugalština úředním jazykem.

V roce 2008 se členské státy SPMZ rozhodly vyvíjet společnou snahu o prosazení portugalštiny jako jednoho z oficiálních jazyků Organizace spojených národů.

Nedávno se v Brasílii konala mezinárodní konference o budoucnosti portugalského jazyka ve světě s velmi bohatou účastí, jejímž výsledkem byl ambiciózní akční plán, který bude předložen ke schválení šéfům vlád zemí SPMZ na vrcholné schůzce v Luandě letos v červenci. Na této vrcholné schůzce se po Portugalsku ujme rotujícího předsednictví SPMZ Angola.

V textu akčního plánu se připomíná, že „portugalštinu dnes používají jako svůj oficiální jazyk, pracovní jazyk nebo jazyk svých dokumentů více než dvě desítky multilaterálních a regionálních organizací“. V plánu se však konstatuje, že jeho prosazení v mezinárodním měřítku vyžaduje, abychom byli ambicióznější a abychom si jako prvotní cíl vytyčili prosazení portugalštiny jako „jazyka dokumentů“ Spojených národů.

Tentýž plán obsahuje kapitolu zaměřenou výhradně na „posílení výuky portugalštiny jako cizího jazyka“, obsahující opatření, která by měla vést k ještě většímu rozšíření portugalského jazyka.

Jeden z našich největších básníků Fernando Pessoa řekl, že jeho vlastí je portugalský jazyk. Promlouvám k Vám tedy jako Váš krajan díky společnému

jazyku. A jako takový Vás žádám, abyste tento jazyk šířili a propagovali. Znovu Vám blahopřeji k Vaší volbě, která se zcela určitě osvědčí jako kulturně i profesionálně správná.

Vaše Magnificence pane rektore,
Spectabilis paní proděkanko,
vážené vedení portugalského oddělení,
vážení členové akademické obce,
dámy a pánové,

ve svém proslovu jsem se snažil upozornit na výhody, které plynou z rozhodnutí studovat portugalský jazyk a kulturu. V jeho závěru chci znovu poděkovat za všechno, co Vaše univerzita udělala pro to, aby takové rozhodnutí bylo možné.

Děkuji!